

מסכת יבמות דף כח.

• **דף כז:** - קושית הגמ' ממשנתנו על ר' יוחנן דאמר הותרה ונאסרה וחזרה והותרה, תחזור להתירה הראשון, דתנן....

<p>—ראובן שמעון לוי יהודה (אחים) רחל לאה (אחיות)</p>
<p>איתיביה ר' יוסי בר חנינא לרבי יוחנן (ופירש"י ד"ה מנה ראשונה דהקושיא נמי על רב), ד' אחין, ב' מהן נשואין ב' אחיות, ומתו הנשואין את האחיות, הרי אלו חולצות ולא מתייבמות, ואם איתא דלאחר שמתה השניה יכולה הראשונה להתייבם, ולא אמרינן נאסרה, א"כ בהא נמי אמאי לא חולץ אחד מהאחים הנשארים את השניה, ובזה מפקיע שם "אחות זקוקה" מהראשונה, והאח הנשאר יהא מייבם הראשונה, ובמשנה לא נאמר כן, אלא ששתיהן חולצות?</p>
<p>ר' יוחנן - איני יודע מי שנאן, כלומר אין לסמוך על משנה זו, דשלא כהלכה היא.</p>

תירוץ הגמ' - ר' יוחנן ליכא למימר הכי....	קושית הגמ' - אמאי אמר ר' יוחנן איני יודע, ולמא ליה ר' יוחנן....
<p>הא "חולצות" קתני דמשמע דשניהם חולצות</p>	<p>דף כז: דחולצות דקתני היינו דחולצת חדא, דהשניה חולצת?</p>
<p>הא "הרי אלו" קתני דמשמע דשניהם חולצות</p>	<p>דמאי חולצות, חולצות דעלמא, דכל היכא דמיתרמי כה"ג, חולצות השניות, וכמו שאמרנו בעמוד א'?</p>
<p>הא דקתני "חולצות" לכתחילה קתני, כלומר אין כאן תקנה אחרת, ואפי' בחלץ לשניה תחילה, שתיהן חולצות ושלא כר' יוחנן</p>	<p>דאה"נ היכא דחלץ לשניה, יכול לייבם לראשונה, והמשנה דאמר חולצות שניהם היכא דחלץ לראשונה תחילה, ובזה צריך לחלוץ נמי לשניה לר' יוחנן, כיון דבשניה לא היה מצב של הותרה מתחילה?</p>

תירוץ הגמ' - ר' יוחנן ליכא למימר הכי....	קושית הגמ' - אמאי אמר ר' יוחנן איני יודע, ולימא ליה ר' יוחנן.....
<p>הא "ולא מתייבמות" קתני דאפילו אם חלץ לשניה, ליכא דין יבום כלל, וא"כ ליכא למימר הכי</p>	<p>דף כת. דאה"נ מעיקר הדין יש להתיר יבום לראשונה אחר שחלצה השניה, אלא הטעם ששניהן חולצות משום גזירה דאי אמרת להו חלוצו לשניה ויבמו ראשונה, גזירה דלמא קדים חד וחליץ לראשונה ואתי לייבומי אידך שניה, דסברי מה איפכת בין זו לזו, אבל בדיעבד שחלץ לשנייה תחילה, שריא ליה לאידך לייבומי קמייתא, דמאן דחזי דחלץ לשניה ברישא, וחזר וייבם קמייתא, אסיק אדעתיה ולא אתי למיחלץ לקמייתא ולייבומי שניה?</p>
<p>ר' יוחנן למיתה לא חייש, וא"כ למ"ד אין זיקה, שניהן מתייבמות, וע"כ משתינו למ"ד יש זיקה, ולכן לא תירץ ר' יוחנן הכי</p>	<p>אה"נ מעיקר הדין למ"ד יש זיקה, יש להתיר יבום לראשונה אחר שחלצה השניה, אלא שמשנתינו אליבא דמ"ד אין זיקה, ומעיקר הדין שניהן מתייבמות, אלא גזירה שמה ימות, ואסור לבטל מצות יבמין, ולכן גזרו חכמים שלא לייבם כלל, דאם מתירין לחלוץ לחדא ולייבם לחדא, יש לגזור שיבא לייבם תחילה, ואם אח"כ מת אחיו בלא יבום, אתי לבטל מצות יבמין?</p>
<p>מדסיפא ר' אליעזר, רישא לאו ר' אליעזר</p>	<p>ר' אליעזר היא דאמר כיון שעמדה עליו שעה אחת באיסור, נאסרה עליו עולמית, ולכן שניהן חולצות?</p>
<p>לא סתם לן תנא כר' יוסי הגלילי</p>	<p>דנפול בבת אחת, ור' יוסי הגלילי היא דאמר אפשר לצמצם, וא"כ שניהן אסורין מתחילה באיסור אחות זקוקה?</p>
<p>אי הכי, הא דקתני קדמו וכנסו יוציאן, בשלמא ראשון אמרינן ליה מאן שרא לך, דהא אחות זקוקה היא, ולכן מוציאין, אלא שניה, אמר, חבראי שנייה ייבם, ואנא ראשונה מייבם, ואין מוציאין מטעם ספק אחות זקוקה</p>	<p>דלא ידעינן הי נפול ברישא, ולכן לא יכול לחלוץ לשנייה תחילה?</p>
<p>והיינו דקאמר ליה אחיות איני יודע מי שנאן.</p>	

מסכת יבמות דף כח.

- קושית הגמ' ממשנתינו על ר' יוחנן דאמר הותרה ונאסרה וחזרה והותרה, תחזור להתירה הראשון, דתנן....

<p>ראובן שמעון לוי יהודה (אחים)   רחל לאה (אחיות)   (חמותו של לוי)</p>
<p>אם היתה רחל אסורה על לוי איסור ערוה כגון חמותו או אם חמותו,   לוי אסור בה ומותר לייבם לאה, דלאה לאו אחות זקוקה היא, דערוה לא קמיה רמיא לייבומי,   ויהודה אסור בשתייהן משום אחות זקוקה</p>
<p>ס"ד דנפלה רחל חמותו של לוי תחילה,   וא"כ לר' יוחנן אמאי יהודה אסור בשתייהם?   אמאי לא מייבם לוי תחילה את לאה,   ואז רחל תהא יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה שחזרו להתירה הראשון,   ומותר ליהודה לייבם את רחל?</p>
<p>רב פפא - אה"נ אם נפלה רחל תחילה, שניהן מתייבמות,   אלא שמשנתינו מיירי דוקא בנפלה לאה שאינה איסור ערוה תחילה,   ואח"כ נפלה רחל, וא"כ רחל היתה אסורה מתחילה משום אחות זקוקה,   ואפילו לאחר שייבם לוי את לאה, ופקע שם אחות זקוקה מרחל,   אמרינן נאסרה כיון שאסורה מתחילה, ולכן יהודה אסור בשתייהן.</p>

- מחלוקת בענין ד' אחין.... הרי אלו חולצות ולא מתייבמות....

בית שמאי		בית הלל		ואם קדמו וכנסו....	
יוציאו		תנא קמא		משנה דף כו.	
יוציאו	יקיימו	ר' אליעזר		משנה דף כו., ברייתא דף כח.	
יקיימו		ר' שמעון		ברייתא דף כח.	
יקיימו	יוציאו	אבא שאול		ברייתא דף כח.	

- מתחילה הקשה הגמ' על ר' שמעון דאמר יקיימו כמאן אזלה, דאי כב"ש היינו ר' אליעזר, ואי כב"ה, היינו אבא שאול, וליכא למימר דטעמא דנפשיה קאמר, דלאו בר פלוגתייהו דב"ש וב"ה הוא, ותירץ הגמ' דר"ש אמר שב"ש וב"ה לא נחלקו בדבר זה.

מסכת יבמות דף כח.

• קושית הגמ' הא תנינא חדא זימנא....

משנה דף כו.	משנה דף כ.
<p>ראובן שמעון לוי יהודה (אחים) רחל לאה (אחיות) (חמותו של לוי)</p>	<p>ראובן שמעון לוי (אחים) רחל לאה (אחיות) (חמותו של לוי)</p>
<p>אם היתה רחל אסורה על לוי איסור ערוה כגון חמותו או אם חמותו, לוי אסור בה ומותר לייבם לאה, דלאה לאו אחות זקוקה היא, דערוה לא קמיה רמיא לייבומי, ויהודה אסור בשתייהן משום אחות זקוקה</p>	<p>אחותה של ערוה כשהיא יבמתה, כגון שנפלו שתי אחיות משני אחין, רחל אסורה משום ערוה, כגון שהיא כלתו או חמותו, ולאה, שהיא אחות הערוה או חולצת או מתייבמת, דלא פגע באחות זקוקתו, משום דערוה לאו זקוקתו היא</p>
<p>וצריכא, שבדף כ' בג' אחים, דאין שם אלא יבם אחד, מותר לו לייבם, דליכא למיגזר משום שני, אבל בד' אחים דאיכא למיגזר משום שני, שדילמא אתא יהודה לייבם באחת, וקא פגע באחות זקוקתו, דקמיה דידיה הוו רמיין תרוייהו, אימא אפילו לוי אינו מייבם, קמ"ל</p>	<p>וצריכא, שבדף כו בד' אחים דאיכא שני דקא מוכח, דמדלא מייבם יהודה, איכא היכירא דאחות זקוקתו אסורה, והאי דייבם לוי משום דרחל שהיא עורה לא רמיא קמיה, אבל בדף כ' בג' אחים דאין שם ב' יבמין דליכא שני, אימא לא לייבם דלמא אתי למישרי אחות זקוקתו בעלמא, קמ"ל</p>

מסכת יבמות דף כח:

• קושית הגמ' הא תנינא חדא זימנא....

משנה דף כו.	משנה דף כ.
<p>ראובן שמעון לוי יהודה (אחים) רחל לאה (אחיות) (איסור מצוה ללוי)</p>	<p>ראובן שמעון (אחים) רחל (איסור מצוה לשמעון)</p>
<p>איסור מצוה (שניות) ואיסור קדושה (אלמנה לכ"ג....) חולצת ולא מתייבמת ***</p>	<p>איסור מצוה (שניות) ואיסור קדושה (אלמנה לכ"ג....) חולצת ולא מתייבמת ***</p>
<p>וכאן באיסור מצוה ואחותה שנפלו לו משני אחין, דאחותה לא מייבמה, דכיון דמדאורייתא האיסור מצוה רמיא קמיה, קא פגע באחות זקוקתו, דה"א כיון שהאיסור כאן של אחות זקוקה אינה אלא מדרבנן, לימא שלא גזרו אחות זקוקה במקום מצות יבום, והאיסור מצוה יהא כמו ערוה כדי לעשות מצות יבום באחותה, קמ"ל דלא אמרינן הכי.</p>	<p>כאן באיסור מצוה לחודה, ביבמה שנפלה לפניו שהיא אסורה עליו איסור מצוה, חולצת ולא מתייבמת</p>

*** אם היתה האחת אסורה על האחד איסור מצוה,
 אינה מותר באחותה, הואיל והיא מדאורייתא רמיא קמיה,
 הואי אידך אחות זקוקתו, הלכך בעי חליצה.

מסכת יבמות דף כח:

<p>ראובן שמעון לוי יהודה (אחים) רחל לאה (אחיות)</p>
<p>משנה כו. - ערוה בחד אם היתה רחל אסורה על לוי איסור ערוה כגון חמותו או אם חמותו, לוי אסור בה ומותר לייבם לאה, דלאה לאו אחות זקוקה היא, דערוה לא קמיה רמיה לייבומי, ויהודה אסור בשתייהן כיון דשתייהן נפלו לו וכנ"ל</p>
<p>משנה כז. - ערוה בשנים אם היתה רחל אסורה על לוי איסור ערוה, כגון שרחל חמותו של לוי, וכן לאה אסורה על יהודה איסור ערוה, כגון שלאה חמותו של יהודה, רחל שאסורה ללוי מותרת ליהודה, ולאה שאסורה ליהודה מותרת לשמעון</p>
<p>קושית הגמ' כח: - הא תו ל"ל, היינו הך, מה לי לחד (שאחת מן האחיות היתה ערוה), מה לי לתרי (ששתייהן עריות)?</p>
<p>תירוץ הגמ' - צריכא, דאי תני בחד ערוה, איכא שני דלא מתייבם, ולכן מוכח שיש איסור אחות זקוקה, אבל בשני אחיות שהן עריות, ושתייהן מתייבמות להאח שהיא אינה ערוה לו, אתי למישרי אחות זקוקה בעלמא, ואימא לא לייבמן, קמ"ל דאפילו בתרי עריות, מתייבמות</p>
<p>ואי תני בתרי עריות, ה"א דתרוייהו מוכחי אהדדי, שזה לא יכול לישא את האחרת אלא זו, וכן זו, מוכחא מילתא שזו אסורה על זה, וזו על זה, לפיכך ליכא אחות זקוקתו, אבל בחד ערוה לא, קמ"ל אפילו בחד ערוה מותר לייבם האחרת</p>

<p><u>המשך המשנה כז.</u> - זו היא שאמרו אחותה כשהיא יבמתה או חולצת או מתייבמת <u>קושית הגמרא כח:</u> - זו היא למעוטי מאי? <u>תירוץ הגמ'</u> - למעוטי איסור מצוה לזה ואיסור מצוה לזה, דלא אמרינן האסורה לזה מותרת לזה.....</p>	<p><u>משנה כז.</u> - היתה אחת מהן אסורה על האחד איסור ערוה, והשניה אסורה על זה איסור ערוה, האסורה לזה מותרת לזה והאסורה לזה מותרת לזה</p>
<p>קושית הגמ' - הא תו ל"ל, היינו הך, דהא קתני לה לעיל איסור מצוה ואיסור קדושה חולצת?</p>	
<p>תירוץ הגמ' - מהו דתימא כי לא אמרינן אוקי איסור מצוה במקום איסור ערוה, היכא דאיכא למיגזר משום שני, דאי שרית לייבומי להאי (לוי) שהאחת אסורה לו, אתי שני (יהודה) נמי לייבומי וקא פגע באחות זקוקתו, אבל היכא דליכא למיגזר משום שני, אימא להאי אוקימנא איסור מצוה במקום איסור ערוה, ולחאי אוקימנא איסור מצוה במקום איסור ערוה, ולייבמו, קמ"ל דלא אמרינן הכי, וחולצות ולא מתייבמות.</p>	

מסכת יבמות דף כח:

אשת אחיו שלא היה בעולמו	חמותו, אם חמותו, אם חמיו, אחותו מאמו, אחות אמו, אחות אשתו, אשת אחיו מאמו, כלתו	ששת פרטים הראשונים של המשנה, דהיינו בתו, בת בתו, בת בנו, בת אשתו, בת בנה, ובת בתה	אמר רב יהודה אמר רב, וכן תני ר' חייא, בכולן אני קורא בהן האסורה לזה מותרת לזה....
✓	✓	✗	רב יהודה מתרגם
✗	✓	✓	אביי מתרגם
✓	✓	✓	רב ספרא מתרגם

<p>אמר רב יהודה אמר רב, וכן תני רבי חייא, שבכל חמש עשרה עריות דבפ"ק אפשר להן להיות שתי אחיות נופלות לשני אחין, והאחת אסורה על זה משום אחת מכל העריות הללו ומותרת לזה, והשניה אסורה על זה משום אותו שם ערוה עצמו ומותרת לזה, ומתוך כך נמצאו שתי אחיות מתייבמות ולא פגעו באחות זקוקה, וכולן פירשנו בדף ט:</p>	
<p>רבי יהודה מתרגם</p> <p>שמיירי מחמותו ואילך, אבל בששת העריות הראשונות לא מיירי, שכיון דלא שייך אסורה לזה מותרת לזה אלא בבתו מאנוסתו*** ולא בבתו מנשואין, ומשנתניו בנשואין קמיירי ולא באונסים, ואידי דלא תני בתו, לא תני להו לכולהו שש עריות הראשונות משום צד בתו</p>	<p>אביי מתרגם</p> <p>שמיירי אף בבתו מאנוסתו, שהמשנה בריש פרק קמא מיירי נמי באונסין, אבל לא באשת אחיו שלא היה בעולמו, שכיון דלא שייך אסורה לזה מותרת לזה באשת אחיו שלא היה בעולמו אלא לר' שמעון, בפלוגתא לא קמיירי</p>
<p>רב ספרא מתרגם</p> <p>שמיירי אף באשת אחיו שלא היה בעולמו, וכגון בששה אחים, ואליבא דר' שמעון, ובפלוגתא קמיירי, וסימנך מת נולד ויבם, מת נולד ויבם</p>	

*** בתו באונסין הוא דמשכחת לה,

וכגון ראובן אנס אשה והוליד בת, ובא שמעון ואנס אנוסת אחיו והוליד בת,
ונישאו בת ראובן ובן שמעון ללוי ויהודה אחי אביהן, והרי הן אחיות מן האם,
בת שמעון מותרת לראובן, ובת ראובן מותרת לשמעון,
ואם מתו לוי ויהודה, נמצאו שתי אחיות מתייבמות

מסכת יבמות דף כח:

<p>אליבא דר"ש, וסימנך מת נולד ייבם מת נולד ייבם</p> <p>ראובן ושמעון ולוי ויהודה אחים, ולאחר זמן נולד יששכר, ולאחר זמן נולד זבולון</p> <p>ראובן ושמעון נשואין שתי אחיות, לוי ויהודה נשואין שתי אחיות שהן נכריות אצל האחיות שנישאו לראובן ושמעון</p>	
<p>מת ראובן בעל של אחות א'</p>	<p>אחות א' אסורה לשמעון שהיא אחות אשתו, ומותרת ללוי ויהודה</p>
<p>נולד יששכר</p>	<p>אחות א' אלמנת ראובן אסורה ליששכר משום אשת אחיו שלא היה בעולמו של ראובן</p>
<p>ייבם לוי את אלמנת ראובן</p>	
<p>מת שמעון בעל של אחות ב'</p>	<p>אחות ב' אסורה ללוי משום אחות אשתו, ומותרת ליהודה ויששכר</p>
<p>נולד זבולון</p>	<p>אחות ב' אלמנת שמעון אסורה לזבולון משום אשת אחיו שלא היה בעולמו של שמעון</p>
<p>ייבם יהודה את אלמנת שמעון</p>	
<p>מתו לוי ויהודה בלא בנים, ונפלו לפני יששכר וזבולון, האסורה לזה מותרת לזה והאסורה לזה מותרת לזה, דהיינו אשת לוי (שהיא אחות א' אלמנת ראובן) אסורה ליששכר משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, ומותרת לזבולון אליבא דר"ש דייבם (לוי ולבסוף נולד זבולון) מותרת, ואשת יהודה (שהיא אחות ב' אלמנת שמעון) אסורה לזבולון משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, ומותרת ליששכר שהיה בעולמו של שמעון ויהודה</p>	
<p>קושיית הגמ' - אמאי צריך לומר שייבם יהודה את אלמנת שמעון, ויש ששה אחים, אפילו בלא יהודה שינד אסורה לזה מותרת לזה, ובחמשה אחים, וכגון מת ראובן, נולד יששכר, ייבם לוי, מת שמעון, נולד זבולון, ומת לוי בלא בנים, ונפלו אשת לוי ואשת שמעון לפני יששכר וזבולון, אשת לוי אסורה ליששכר מפני ראובן בעלה הראשון, ומותרת לזבולון, ואשת שמעון מותרת ליששכר שהרי בעולמו היה, ואסורה לזבולון שלא היה בעולמו של שמעון?</p>	
<p>תירוץ הגמ' - משום צרה, דמשנתינו בפ"ק מיירי בצרה, ובלא יהודה לא שייד צרה, ועכשיו שיהודה מייבם אשת שמעון, ויש ללוי ויהודה נשים אחיות שהם נכריות לאחיות שנישאו לראובן ושמעון, שייד שצרותהין של אשת אחיו שלא היה בעולמו נמי אסורה לזה ומותרת לזה, ואי לא מייבם יהודה, לא מיתוקם מילתא דר' חייא באיסור צרתה, דאם נפלו שתי נשים משמעון, שתיהן אשת אח שלא היה בעולמו</p>	
<p>וכן שייד צרות צרותיהן אם יש שמונה אחים, ראובן שמעון לוי יהודה גד ואשר, ועוד שנולד יששכר אחר מיתת ראובן, ונולד זבולון אחר מיתת שמעון, ואחר שמתו לוי ויהודה בלא בנים, ייבמו גד ואשר נשים הראשונות של לוי ויהודה שהן צרות אשת אח שלא היה בעולמו, ואח"כ מתו גד ואשר, ונפלו הצרות עם הצרות צרותיהן (נשים הראשונות של גד ואשר) לפני יששכר וזבולון, ובזה שייד צרות צרותיהן, שאסורה לזה ומותרת לזה....</p>	

מסכת יבמות דף כח:

• משנה

<p>ראובן שמעון לוי (אחים)</p>	<p>רחל לאה</p>
<p>(שתי אחיות, או אשה ובתה, או אשה ובת בנה, או אשה ובת בנה)</p>	
<p>שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, או אשה ובתה, או אשה ובת בנה, או אשה ובת בנה, ומתו השני אחים בלא בנים,</p> <p>ת"ק - הרי אלו חולצות ולא מתייבמות</p> <p>ר"ש - פוטר</p>	
<p>היתה אחת מהן אסורה עליו איסור ערוה, אסור בה ומותר באחותה.</p>	
<p>היתה אחת מהן אסורה עליו איסור מצוה או איסור קדושה, חולצות ולא מתייבמות.</p>	

• גמרא

<p>תניא ר' שמעון פוטר בשתייהן מן החליצה ומן הייבום,</p> <p>שנא "ואשה אל אחותה לא תקח לצרור",</p> <p>בשעה שנעשו אחיות צרות זו לזו בזיקה על ידי נפילתן לייבום לפני אח אחד,</p> <p>לא יהא לך ליקוחין אפילו באחת מהן.</p>

<p>קושית הגמ' - למה נאמר עוד פעם שאם היתה אחת מהן אסורה עליו איסור ערוה,</p> <p>אסור בה ומותר באחותה,</p> <p>הא כבר נאמר במשנה הקודמת הלכה זו?</p>
<p>תירוץ הגמ' - לר' שמעון איצטריך, דסד"א הואיל ואמר ר"ש בשתי אחיות שלא חולצות ולא מתייבמות</p> <p>ונשארין באיסור אשת אח שיש לו בנים, א"כ ה"א דיש לגזור שאפילו אם אחת מהן ערוה,</p> <p>לא תתייבם האחרת, גזירה שמא יבא להתייבם בשתי אחיות בעלמא שאסורות לייבם מן התורה,</p> <p>קמ"ל דלא גזרינן ולר"ש מותר לייבם האחרת שאינה ערוה.</p>

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.